

EURÓPA NA KRIŽOVATKE

Rovnaká účasť žien na všetkých
úrovniah: predpoklad mieru,
prosperity a spoločenskej zmeny

#FeministEurope #Elections2024

Manifest Európskej ženskej loby

Ochrana a zlepšenie práv a vedúceho postavenia žien
prostredníctvom fungujúcich inštitucionalizovaných mechanizmov

OBSAH

Zhrnutie	3
Manifest	5
Ochrana a udržateľné zlepšovanie práv žien prostredníctvom inštitucionalizovaných mechanizmov / Realizovanie parity demokracie a rovnakého zastúpenia žien	8
Presadzovanie ekonomickej nezávislosti žien smerom k feministickému ekonomickému modelu / Skoncovanie so všetkými formami násilia páchaného na ženách a dievčatách, ktoré udržiava patriarchálny systém	9
Skoncovanie s neoliberálnym a patriarchálnym vykorisťovaním tiel žien a dievčat Zaručenie telesného sebaurčenia žien	10
Začlenenie hlasu žien do budovania mieru Zabezpečenie toho, aby boli ženy neoddeliteľnou súčasťou zelenej transformácie	11
Poznámky	12
Poďakovanie, O Európskej ženskej loby a Ďalšie zdroje	13

Napriek významným víťazstvám v oblasti práv žien a dievčat v Európe nedávne výzvy opäť ukázali, že krízy majú neprimeraný vplyv na ženy, dievčatá a organizácie na ochranu práv žien.

V EÚ bola každá tretia žena vystavená fyzickému a/alebo sexuálnemu násiliu a každá druhá žena zažila od svojich 15 rokov sexuálne obtiažovanie!

Európa sa vydala na hrozivú cestu späť. Rodové stereotypy a patriarchálne hodnoty v našej spoločnosti stále prekvitajú. Ženám sú prenechávané neplatené alebo nedostatočne platené a nedocenené opatrovateľské úlohy, rozšírený sexizmus pripravuje ženy o rovnaké príležitosti a silné postavenie vo všetkých oblastiach života. Niektoré základné a ťažko vybojované práva sú ženám a dievčatám odnímané a v súčasnej Európe ženy stále umierajú kvôli nedostatočnému prístupu k umelému prerušeniu tehotenstva, alebo sú zabíjané svojimi partnermi či rodinnými príslušníkmi.

33,4%
MINISTERSTIEV V EÚ VEDÚ ŽENY²

Chceme Európu, v ktorej majú všetky rozmanité skupiny žien a dievčat rovnaké práva a sú zastúpené v každej oblasti a na všetkých úrovniach spoločnosti, a kde sú oslobodené od všetkých foriem útlaku a vykorisťovania.

Priemerný rodový rozdiel v dôchodkoch v Európe je³ **30%**

Zabezpečenie toho, aby boli práva žien a dievčat v centre záujmu európskych politík, je nevyhnutné na realizáciu európskeho projektu mieru, demokracie, začlenenia, rovnosti a solidarity.

Vyzývame EÚ a vnútroštátnych aktérov s rozhodovacími právomocami, aby poskytli finančné prostriedky a prijali záväzné opatrenia s cieľom:

- ✓ **Dosiahnuť paritnú demokraciu a rovnaké zastúpenie žien;**
- ✓ **Presadzovať ekonomickú nezávislosť žien smerom k feministickému ekonomickému modelu;**
- ✓ **Skoncovat' so všetkými formami násillia páchaného na ženách a dievčatách udržiavaných patriarchálnym systémom;**
- ✓ **Skoncovat' s neoliberálnym a patriarchálnym vykorisťovaním tel žien a dievčat;**
- ✓ **Zaručiť telesnú autonómiu žien;**
- ✓ **Začleniť hlas žien do budovania mieru;**
- ✓ **Zabezpečiť, aby boli ženy neoddeliteľnou súčasťou zelenej a digitálnej transformácie.**

VIAC INFORMÁCIÍ O TOM, AKO MÔŽETE PRISPIEŤ K dosiahnutiu skutočnej rovnosti žien a mužov v Európe, nájdete v úplnom znení nášho manifestu nižšie.

Európska únia by mala:

- Poskytnúť aktívnu podporu organizáciám pre práva žien vrátane finančných zdrojov a bezpečných priestorov;
- Prijatť stratégiu uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti vrátane rodového rozpočtovania, ktorá sa má uplatňovať vo všetkých politických nástrojoch EÚ a ktorá bude venovať osobitnú pozornosť významným zmenám, ako je digitálna a zelená transformácia;
- Zabezpečiť rovnaké zastúpenie žien a mužov v politickom rozhodovaní formou zastúpenia každého pohlavia v pomere 50 – 50 v akomkoľvek rozhodovacom orgáne EÚ vrátane „najvyšších postov“ EÚ;
- Vykonať analýzu rodového rozpočtovania počas strednodobého preskúmania viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 (VFR) v roku 2023;
- Urýchlene prijať smernicu o násilí na ženách a o domácom násilí vrátane jej ustanovení o sexuálnom vykorisťovaní a kybernetickom násilí páchanom na ženách;
- Navrhnuť zahrnutie násillia páchaného na ženách a dievčatách do zoznamu únijných trestných činov s cieľom zabezpečiť dokončenie uceleného legislatívneho rámca EÚ, ktorý rieši všetky formy násillia páchaného na ženách a dievčatách;
- Prijatť model rovnosti na úrovni EÚ a harmonizované právne predpisy EÚ v súlade s prístupom ukončenia dopytu;
- Uznať sexuálne a reprodukčné zdravie a práva s ním spojené vrátane práva na bezpečné umelé prerušenie tehotenstva ako súčasť ľudských práv žien a dievčat a začleniť ich do Európskej charty základných práv;
- V plnom rozsahu implementovať rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 a celý program týkajúci sa žien, mieru a bezpečnosti;
- Systematicky uplatňovať hľadisko rodovej rovnosti a prijať prierezový prístup pri tvorbe politík a právnych predpisov v oblasti klímy.

Členské štáty EÚ by mali:

- Prijatť **záväzné právne predpisy o kvótach a tzv. zipsových zoznamoch** v závislosti od volebného systému s cieľom dosiahnuť **paritu volených zástupcov** v politických rozhodovacích pozíciách;
- Budovať **prístupné, cenovo dostupné a vysokokvalitné infraštruktúry a služby starostlivosti**, investovať do nich a udržiavať ich v rámci prístupu založeného na ľudských právach a životnom cykle s cieľom uspokojiť potreby starostlivosti v každej fáze;
- Zabezpečiť **ženám prístup ku kvalitnej a dôstojnej práci vrátane dôstojného príjmu, rovnakého odmeňovania, istoty, osobného rozvoja a primeranej sociálnej ochrany**, pričom treba venovať osobitnú pozornosť skupinám žien s vyššou mierou nezamestnanosti a najnižšími príjmami, ako sú ženy so zdravotným postihnutím, migrantky, staršie ženy a ženy žijúce vo vidieckych oblastiach;
- Poskytovať **bezplatnú a ľahko dostupnú podporu pre všetkých, ktorá je prispôbena potrebám obetí násillia páchaného na ženách a dievčatách** vrátane žien so zdravotným postihnutím, žien žijúcich vo vidieckych oblastiach a migrantiek zasiahnutých bezdomovectvom;
- Poskytovať **účinnú podporu ženám, ktoré sa stali obeťami sexuálneho vykorisťovania**, realizáciu **výstupných programov** vrátane právnej a zdravotnej podpory a podpory v oblasti bývania a zamestnanosti;
- Zaručiť **prístup k bezpečnému, legálnemu a bezplatnému umelému prerušeniu tehotenstva všetkým ženám** bez ohľadu na okolnosti a venovať osobitnú **pozornosť potrebám menšinových skupín**, ako sú migrantky alebo ženy so zdravotným postihnutím;
- Zahrnúť do školských osnov **komplexnú vzťahovú a sexuálnu výchovu** založenú na **autonómii, rešpekte, vzájomnosti, súhlase, bezpečnom a príjemnom sexe a bojovať proti rodovým stereotypom, realite násillia v pornografii, ako aj proti objektivizácii a pornifikácii**;
- Rozvíjať **špecializované podporné služby pre všetky ženy a dievčatá vysídlené v dôsledku vojny** vrátane všeobecného prístupu k právnym, lekánskym a psychosociálnym službám, ako aj k službám v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia, ktoré sú **plne dostupné a prispôbené ženám so zdravotným postihnutím, starším ženám a ženám a dievčatám z rôznych kultúrnych a jazykových prostredí**;
- Využiť príležitosť **zelenej transformácie na boj proti rodovým rozdielom v odmeňovaní, zamestnanosti, dlhodobých zárobkoch a dôchodkoch a zaručiť ekonomickú nezávislosť žien**.

**VYUŽÍME VOLBY DO EURÓPSKEHO PARLAMENTU
V ROKU 2024 NA TO, ABY SME PRÁVA ŽIEN A
ROVNOŠŤ MEDZI ŽENAMI A MUŽMI
PEVNE ZAKOTVILI V JADRE EÚ!**

NAŠE VÝZVY

Po voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2019 bolo len 17 poslankyň Európskeho parlamentu z etnických menšín, čo predstavuje len

2,4%

všetkých poslancov Európskeho parlamentu.¹³

Počas prvej vlny pandémie ochorenia COVID-19 strávili ženy

18,6 hodiny

týždenne domácimi prácami a varením v porovnaní s

12,1 hodinou

v prípade mužov.¹⁴

33,4%
MINISTERSTIEV V EÚ VEDÚ ŽENY¹²

Manifest

Prvá predsedníčka v histórii Európskej komisie a jej historicky prvý kabinet zložený z tímu komisárov, ktorý takmer dosiahol rodovú paritu 50 – 50, vymenovanie komisárky pre rovnosť, prijatie dlho očakávanej smernice o ženách vo vrcholových orgánoch, smernice o transparentnosti v odmeňovaní, ako aj návrh smernice Európskej komisie o násilí na ženách a o domácich násilí: to sú niektoré z nedávnych významných víťazstiev v oblasti práv žien a všetkých ľudí v Európe.

Avšak uprostred mnohých výziev, ku ktorým patrí pandémia ochorenia COVID-19, ruská invázia na Ukrajinu, energetická kríza, klimatická kríza a prírodné katastrofy, prudko rastúca inflácia, zmenšujúci sa priestor a obmedzené zdroje na boj za práva žien, boli ženy a organizácie pre práva žien opäť ťažko a neprimerane zasiahnuté a boli sme svedkami poklesu počtu žien ako špecifických politických subjektov. Je potrebné urobiť pevný záväzok a postaviť práva žien a dievčat do centra európskych politík.

Prvýkrát po desiatich rokoch sa zvýšili rodové nerovnosti v oblasti zamestnanosti, vzdelania, zdravotného stavu a prístupu k zdravotným službám.⁴ Tradičné roly založené na rodových stereotypoch a patriarchálnych hodnotách sú v našej spoločnosti na vzostupe, odsúvajú ženy do neplatených alebo nedostatočne platených a nedocenených opatrovateľských úloh a veľmi zaťažujú ich rovnakú účasť v politickom priestore a na formálnom trhu práce. Prevládajúci sexizmus naďalej potláča a utláča ženy a dievčatá, udržiava ich v podriadenom postavení a bráni ženám a dievčatám v rovnakých príležitostiach a posilnení ich postavenia vo všetkých oblastiach. Keďže rozdiely medzi členskými štátmi EÚ sa znepokojujúco zvýšili, Európa sa vydala na hrozivú cestu späť v čase. Niektoré zo základných a ťažko vybojovaných práv sú ženám a dievčatám odnímané. Je hrozné, že v súčasnej Európe stále zomierajú ženy v dôsledku nedostatočného prístupu k umelému prerušeniu tehotenstva, ako napríklad v Poľsku, kde de facto zákaz tohto základného práva spôsobil smrť najmenej šiestich žien.⁵ Podľa výsledkov preskúmania Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien mnohé krajiny takisto odopierajú prístup k službám v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a s ním súvisiacich práv ženám⁷ z menšín vrátane žien so zdravotným postihnutím, žiadateľiek o azyl a migrantiek.⁸ Žiadna krajina nie je imúnna voči tomuto odporu voči právam žien. Napríklad vo Francúzsku v roku 2021⁹ zomrelo 113 žien rukou (bývalého) partnera a v Európe v roku 2020¹⁰ približne 2 600 žien zabil ich intímny partner alebo rodinný príslušník. Napriek zákonnej povinnosti EÚ zabezpečiť rovnosť medzi ženami a mužmi a uplatňovanie rodového hľadiska, t. j. uplatňovanie rodovej perspektívy vo všetkých politikách, sa základné práva žien v praxi zatiaľ neuplatňujú.

Každý týždeň zomiera v Európe

50

žien v dôsledku domáceho násillia¹¹

V priemere zarábajú ženy v EÚ za hodinu o

12,7%

menej ako muži¹⁵

06

Rodový rozdiel v dôchodkoch v Európe je v priemere

30%

čo má vplyv na ekonomickú nezávislosť a starobné zabezpečenie.

Chceme

Európu, v ktorej majú všetky rozmanité skupiny žien a dievčat rovnaké práva a sú zastúpené v každej oblasti a na všetkých úrovniach spoločnosti, a kde sú oslobodené od všetkých foriem útlaku a vykorisťovania. Z takejto Európy by mala prospech celá európska spoločnosť:

- Zvýšením **legitimity a reprezentatívnosti európskych inštitúcií**;
- Prispením k **preklenutiu demokratickej priepasti** medzi EÚ a jej občanmi, najmä ženami a dievčatami;
- Zlepšením **účinnosti politik EÚ a jej schopnosti reagovať**;
- **Vytváraním bohatstva**: lepšia rodová rovnosť by do roku 2050 viedla k **zvýšeniu HDP v EÚ na obyvateľa o 6,1 až 9,6 percentuálneho bodu**, čo predstavuje nárast z **1,95 bilióna EUR na 3,15 bilióna EUR**; ¹⁷

zvýšením miery zamestnanosti: **rovnosť príležitostí vo vzdelávaní v oblasti vedy, techniky, inžinierstva a matematiky** a na trhu práce by **do roku 2050 viedla k nárastu miery zamestnanosti v EÚ o 2,1 až 3,5 percentuálneho bodu**.¹⁸

Vyzývame:

- **Kandidátov** – aby sa vo svojich kampaniach venovali rôznorodým obavám žien a dievčat v reálnom živote, a aby po svojom zvolení udržali **práva žien vysoko v politickom programe**.
- **Európske a národné politické strany a európske politické skupiny** – aby vo svojich programoch uplatňovali **hľadisko rodovej rovnosti a rodové rozpočtovanie**.
- **Médiá** – aby voličom poskytovali **objektívne, nezávislé a úplné informácie a komplexný pohľad** na ich možnosti tým, že poskytnú **rovnaký priestor kandidátom aj kandidátkam**; aby zvýšili **pokrytie** tém týkajúcich sa **práv žien** a raz a navždy skoncovali so všetkými rodovými stereotypmi a objektivizáciou žien.
- **Voličov** – aby sa angažovali, posúdili minulosť kandidátov a ich angažovanosť v oblasti práv žien a aby **volili feministické líderky**.
- **Inštitúcie EÚ** – aby prevzali zodpovednosť a umožnili demokratické, spravodlivé a rovné volebné procesy pre kandidátky a kandidátov, počas ktorých sa cítia rovnako bezpečne a sú rovnako vítaní na všetkých verejných fórach na komunikáciu s voličmi bez rizika, že budú čeliť rodovo podmieneným dezinformáciám, nepravdivým informáciám alebo obťažovaniu online a offline.

Úspešne čeliť súčasným výzvam môžeme len **spoločne**, ak **nenecháme žiadnu ženu ani dievča bokom**. **Ženy tvoria** nielen viac ako polovicu obyvateľstva, ale sú aj kľúčovými **aktérkami zmien**, preto musia mať možnosť slobodne sa angažovať vo všetkých oblastiach života a na všetkých úrovniach vrátane aktívnej účasti na politickom živote prostredníctvom hlasovania, členstva v demokratických mechanizmoch atď. Práve vďaka **začleneniu žien a ich odborným znalostiam** môžeme nájsť vhodné riešenia a uskutočniť **sociálne, ekonomicky a environmentálne spravodlivú transformáciu**.

**VOLBY DO EURÓPSKEHO
PARLAMENTU V ROKU 2024
BUDÚ ZLOMOVÝM BODOM
PREVEZMIME VŠETCI
ZODPOVEDNOSŤ!**

OCHRANA A UDRŽATELNÉ ZLEPŠOVANIE PRÁV ŽIEN PROSTREDNÍCTVOM INŠTITUCIONALIZOVANÝCH MECHANIZMOV

Existujúce nerovnosti sú hlboko zakorenené v nerovných mocenských vzťahoch medzi ženami a mužmi a zhoršuje ich zmenšujúci sa priestor pre práva žien a mylná predstava, že rovnosť dosiahnutá v právnych predpisoch vedie k skutočnej rodovej rovnosti. „Prirodzený“ pokrok nebude pri realizovaní rovnosti medzi ženami a mužmi dostatočne účinný – musíme byť aktívni.

BUDÚCICH AKTÉROV S ROZHODOVACÍMI PRÁVOMOCAMI VYZÝVAME, ABY:

- Prijali stratégiu uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti vrátane rodového rozpočtovania, ktorá sa má uplatňovať vo všetkých politických nástrojoch EÚ, a ktorá bude venovať osobitnú pozornosť významným zmenám, ako je digitálna a zelená transformácia;
- Posúdili stratégiu rodovej rovnosti na roky 2020 – 2025, zahrnujú výsledky do stratégie rodovej rovnosti 2.0 na roky 2025 – 2030 a zahrnujú do tejto stratégie osobitný rozpočet;
- Stanovili zloženie Rady EÚ pre práva žien a rodovú rovnosť;
- Poskytli aktívnu podporu organizáciám pre práva žien vrátane finančných zdrojov a bezpečných priestorov;
- Vymenovali komisára EÚ, ktorý bude mať výhradnú zodpovednosť za práva žien a rodovú rovnosť a spolu so všetkými ostatnými komisármi bude presadzovať uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti vo všetkých portfóliách;
- Prijali ambiciózne opatrenia na boj proti rodovým stereotypom, sexizmu a sexistickým nenávisťným prejavom a ich vplyvom vo všetkých oblastiach spoločnosti vrátane médií, internetu, vzdelávania a trhu práce; tieto opatrenia by mali venovať osobitnú pozornosť mýtom a dezinformáciám o ženách z menších a prierezovej diskriminácii, ktorú zažívajú aj z iných dôvodov, ako je zdravotné postihnutie, etnický pôvod, vek a sexuálna orientácia a postavenie.

REALIZOVANIE PARITNEJ DEMOKRACIE A ROVNAKÉHO ZASTÚPENIA ŽIEN

Ženy nie sú menšinou, tvoria viac ako polovicu obyvateľstva. Ženy nie sú homogénnou skupinou, do ich životných skúseností vstupuje množstvo faktorov. Preto európska demokracia potrebuje rozmanité a rovnaké zastúpenie žien v politickej, sociálnej a hospodárskej oblasti.

NAŠE VÝZVY EURÓPSKEJ ÚNII:

- Zaviesť **povinnú paritu** na kandidátnych listinách pre voľby do Európskeho parlamentu;
- Zabezpečiť, aby sa **kandidátky umiestňovali na zvoliteľných miestach** volebných zoznamov EÚ, a to zavedením **povinného používania kvót a metód na striedanie** kandidátov a kandidátok, ako sú napríklad tzv. zipsové zoznamy;
- Zabezpečiť **rovnaké zastúpenie žien a mužov v politickom rozhodovaní formou zastúpenia** každého pohlavia v pomere **50 – 50** v akomkoľvek rozhodovacom orgáne EÚ vrátane „najvyšších postov“ EÚ;
- Stanoviť **politickým stranám povinnosť nominovať ženu aj muža ako hlavných kandidátov** na volebných zoznamoch vo voľbách do Európskeho parlamentu.

NAŠE VÝZVY ČLENSKÝM ŠTÁTOM EÚ:

- Navrhovať kandidátov na komisárov tak, aby bolo zabezpečené **rovnaké zastúpenie žien a mužov medzi členmi Európskej komisie**;
- Prijíť **záväzné právne predpisy o kvótach a tzv. zipsových zoznamoch** v závislosti od volebného systému s cieľom dosiahnuť **paritu volených zástupcov** v politických rozhodovacích pozíciách;
- Zabezpečiť **právo voliť, kandidovať vo voľbách a zúčastňovať sa na demokratickom živote pre všetky ženy vrátane žien so zdravotným postihnutím**, ktorým môžu byť tieto práva v súčasnosti stále odopierané a/alebo ktoré v tomto procese čelia ďalším prekážkam;
- **Prijať, primerane vykonávať a financovať záväzné opatrenia** na zaručenie **bezpečnosti žien** počas ich pôsobenia vo **verejnom online alebo fyzickom priestore**;
- Zabezpečiť **rýchle vykonávanie smernice o ženách vo vrcholových orgánoch** s cieľom zlepšiť rovnaké zastúpenie žien na rozhodovacích pozíciách v hospodárskom sektore.

Viac informácií

PRESADZOVANIE EKONOMICKEJ NEZÁVISLOSTI ŽIEN SMEROM K FEMINISTICKÉMU EKONOMICKÉMU MODELU

Musíme prijať **feministický ekonomický model** zakotvený v **ekonomickej spravodlivosti, sociálnej spravodlivosti a environmentálnej spravodlivosti**, ktorý **uznáva starostlivosť ako základ našej spoločnosti**. Musíme investovať do zvrátenia feminizácie chudoby, ktorá postihuje najmä marginalizované ženy vzhľadom na ich skúsenosti s viacerými formami diskriminácie.

NAŠE VÝZVY EURÓPSKEJ ÚNII:

- Začleniť **hľadisko rodovej rovnosti do fiškálnej, hospodárskej a sociálnej politiky a politiky zamestnanosti**;
- Zabezpečiť, aby bola **európska stratégia v oblasti starostlivosti** zakotvená v rámci ľudských práv, aby zohľadňovala holistický prístup k životnému cyklu a uznávala, že starostlivosť je dôležitou súčasťou nášho hospodárstva;
- Nad rámec tejto stratégie vytvoriť **dohodu o starostlivosti pre Európu**, ktorá by bola rovnocenná s Európskou zelenou dohodou a digitálnou agendou, s vyčlenenými investíciami v podobnej výške;
- Vykonať **analýzu rodového rozpočtovania** počas strednodobého preskúmania **viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 (VFR)** v roku 2023 a **začleniť rodové rozpočtovanie do budúceho viacročného finančného rámca na roky 2027 – 2033**;
- Vytvoriť pilotný projekt v rámci celej EÚ s cieľmi pre **uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti v rozpočtových rozhodnutiach** a monitorovať jeho vykonávanie a výsledky prostredníctvom **osobitnej pracovnej skupiny**;
- Prijať **európske ciele v oblasti podpory a služieb starostlivosti, ktoré uznávajú úlohu všetkých žien vrátane starších žien a žien so zdravotným postihnutím ako opatrovateliek**.

NAŠE VÝZVY ČLENSKÝM ŠTÁTOM EÚ:

- Budovať **prístupné, cenovo dostupné a vysokokvalitné infraštruktúry a služby starostlivosti**, investovať do nich a udržiavať ich v rámci prístupu založeného na ľudských právach a životnom cykle s cieľom uspokojiť potreby starostlivosti v každej fáze;
- Zabezpečiť ženám prístup ku kvalitnej a dôstojnej práci vrátane dôstojného príjmu, rovnakého odmeňovania, istoty, osobného rozvoja a primeranej sociálnej ochrany, pričom treba venovať osobitnú pozornosť skupinám žien s vyššou mierou nezamestnanosti a najnižšími príjmami, ako sú ženy so zdravotným postihnutím, migrantky, staršie ženy a ženy žijúce vo vidieckych oblastiach;
- Zaručiť **individualizáciu sociálnych práv** a (progresívne) **zdaňovanie osôb**;
- Systematicky vykonávať **rodové hodnotenie hospodárskych a sociálnych politík** s cieľom riešiť štrukturálne príčiny feminizácie chudoby;
- Riešiť a odstraňovať rodové rozdiely v dôchodkoch v kontexte **dôchodkovej reformy**.

Viac informácií

SKONCOVANIE SO VŠETKÝMI FORMAMI NÁSILIA PÁCHANÉHO NA ŽENÁCH A DIEVČATÁCH UDRŽIAVANÝCH PATRIARCHÁLNYM SYSTÉMOM

Násilie páchané na ženách a dievčatách je najrozšírenejším porušovaním ľudských práv žien. Násilie páchané mužmi je každodennou realitou mnohých žien a dievčat v celej Európe a je nenápadným prejavom štrukturálnej nerovnosti medzi ženami a mužmi. Pokiaľ sa ženy obávajú o svoju bezpečnosť vo vlastných domovoch, na pracoviskách a na verejných miestach v Európe, nemôže existovať mier a bezpečnosť. V EÚ bola **každá tretia žena vystavená fyzickému a/alebo sexuálnemu násiliu a každá druhá žena zažila od svojich 15 rokov sexuálne obťažovanie**.¹⁹

NAŠE VÝZVY EURÓPSKEJ ÚNII:

- Urýchlene prijať **smernicu o násilí na ženách a o domácom násilí vrátane jej ustanovení o sexuálnom vykorisťovaní a kybernetickom násilí páchanom na ženách**;
- **V nadväznosti na prístup EÚ k Istanbulskému dohovoru vymenovať koordinátora EÚ pre ukončenie všetkých foriem násilia páchaného na ženách a dievčatách**, ktorý zabezpečí súdržnosť pri vykonávaní rôznych legislatívnych nástrojov;
- Zabezpečiť, aby sa **v právnych predpisoch EÚ primerane riešili všetky formy sexuálneho vykorisťovania žien** v rámci obzvlášť závažnej trestnej činnosti s cezhraničným rozmerom uvedenej v článku 83 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ (ZFEÚ) vrátane prostitúcie a náhradného materstva;
- **Navrhnuť zahrnutie násilia páchaného na ženách a dievčatách do zoznamu európskych trestných činov s cieľom zabezpečiť dokončenie uceleného legislatívneho rámca EÚ, ktorý rieši všetky formy násilia páchaného na ženách a dievčatách.**

NAŠE VÝZVY ČLENSKÝM ŠTÁTOM EÚ:

- **Atifikovať a vykonávať Istanbulský dohovor v plnom rozsahu bez akýchkoľvek výhrad**, riešiť násilie páchané na ženách a dievčatách ako štrukturálne porušenie ľudských práv a diskrimináciu a uplatňovať rodovo citlivé hľadisko vo všetkých politikách a postupoch;
- Zabezpečiť **ochranu práv migrantiek a utečenkýň, ktoré sa stali obeťami, najmä pri udeľovaní statusu samostatného pobytu** – mali by sa zväziť rodovo motivované žiadosti o azyl, prijímacie konania musia byť rodovo citlivé a na obeť násilia páchaného na ženách a dievčatách sa musí vzťahovať zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia;
- Po prijatí **smernice o násilí na ženách a o domácom násilí plne implementovať jej ustanovenia**;
- Poskytovať **bezplatnú podporu ľahko dostupnú pre všetkých, ktorá je prispôbená potrebám obetí násilia páchaného na ženách a dievčatách** vrátane žien so zdravotným postihnutím, žien žijúcich vo vidieckych oblastiach a migrantiek zasiahnutých bezdomovectvom;

Viac informácií

SKONCOVANIE S NEOLIBERÁLNYM A PATRIARCHÁLNYM VYKORISŤOVANÍM TIEL ŽIEN A DIEVČAT

Obchodovanie s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania zostáva najrozšírenejšou formou vykorisťovania v EÚ. Prevažná väčšina obetí sú ženy (87%).²⁰ **Obchodovanie s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania by neexistovalo bez dopytu po prostitútkach:** preto musíme bojovať proti prostitúcii a sexuálnemu vykorisťovaniu, ktoré sú formami násilia páchaného na ženách a dievčatách.

NAŠE VÝZVY EURÓPSKEJ ÚNII:

- Prijat' model rovnosti na úrovni EÚ a harmonizované právne predpisy EÚ v súlade s prístupom ukončenia dopytu;
- Zabezpečiť účinnú transpozíciu smernice 2011/36/EÚ o boji proti obchodovaniu s ľuďmi s osobitným zameraním na rodovú analýzu a obchodovanie s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania;
- Zabezpečiť pokračujúci mandát samostatného koordinátora pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi na plný pracovný úväzok na zabezpečenie vykonávania smernice o boji proti obchodovaniu s ľuďmi a rozšíriť jeho mandát po zavedení právnych predpisov o sexuálnom vykorisťovaní aj na dohľad nad vykonávaním všetkých aspektov súvisiacich s bojom proti obchodovaniu s ľuďmi a sexuálnemu vykorisťovaniu žien a detí podľa článku 83 ods. 1 ZFEÚ;
- Zabezpečiť súlad s Dohovorom o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien a jeho všeobecným odporúčaním č. 38 vo všetkých legislatívnych rámcoch a uznať prepojenia medzi obchodovaním s ľuďmi a prostitúciou.

NAŠE VÝZVY ČLENSKÝM ŠTÁTOM EÚ:

- Poskytovať účinnú podporu ženám, ktoré sa stali obeťami sexuálneho vykorisťovania, realizáciou výstupných programov vrátane právnej a zdravotnej podpory, ako aj podpory v oblasti bývania a zamestnanosti;
- Odstrániť podmienku naviazanosti sankcie na skutočnosť, že sa „vie“, že osoba je obeťou obchodovania s ľuďmi;
- Rozvíjať a financovať osobitné infraštruktúry a služby prispôbené skupinám, ktoré sú najzraniteľnejšie voči obchodovaniu s ľuďmi a sexuálnemu vykorisťovaniu, ako sú ženy z menšinových skupín, migrantky, mladé ženy, ženy so zdravotným postihnutím, ženy žijúce v chudobe alebo ženy s históriou zneužívania, vrátane útulkov, liniek pomoci a vyškolených odborníkov.

Viac informácií

ZARUČENIE TELESNÉHO SEBAURČENIA ŽIEN

Reprodukčný nátlak a odopieranie bezpečnej a legálnej interrupčnej starostlivosti je forma násilia páchaného na ženách a dievčatách.

NAŠE VÝZVY EURÓPSKEJ ÚNII:

- Uznať sexuálne a reprodukčné zdravie a s ním súvisiace práva vrátane práva na bezpečné umelé prerušenie tehotenstva ako súčasť ľudských práv žien a dievčat a zahrnúť ich do Európskej charty základných práv.

NAŠE VÝZVY ČLENSKÝM ŠTÁTOM EÚ:

- Zaručiť prístup k bezpečnému, legálnemu a bezplatnému umelému prerušeniu tehotenstva všetkým ženám bez ohľadu na okolnosti a venovať osobitnú pozornosť potrebám menšinových skupín, ako sú migrantky alebo ženy so zdravotným postihnutím;
- Zabezpečiť bezplatný, kvalitný a rovnaký prístup k celému spektru antikoncepčných prostriedkov vrátane núdzovej antikoncepcie a podporovať ďalší výskum s cieľom znížiť riziko škodlivých vedľajších účinkov ženskej antikoncepcie, ako aj vyvíjať a uvádzať na trh nové formy mužskej antikoncepcie;
- Zahrnúť do školských osnov komplexnú vzťahovú a sexuálnu výchovu založenú na autonómii, rešpekte, vzájomnosti, súhlase, bezpečnom a príjemnom sexe a bojovať proti rodovým stereotypom, realite násilia v pornografii, ako aj objektivizácii a pornifikácii;
- Predchádzať, zakázať a kriminalizovať mrzačenie ženských pohlavných orgánov a nátlak na iné voliteľné operácie a všetky ostatné formy sexuálneho násilia a zneužívania sexuality a reprodukčných práv žien, ktoré sú zahrnuté v Istanbulskej dohovore, ako sú nútené umelé prerušenie tehotenstva, nútené manželstvá a nútená sterilizácia, a to aj v súvislosti so všetkými ženami a dievčatami so zdravotným postihnutím.

Viac informácií

ZAČLENENIE HLASU ŽIEN DO BUDOVANIA MIERU

Ženy vždy znášajú krutú realitu všetkých vojen a ozbrojených konfliktov. Nielenže sú to ony, kto musí v neúmernej miere utekať z vlastnej krajiny, ale ich telá sú aj bojiskom, na ktorom si páchatelia nárokujú víťazstvo, ako to opäť ukazuje vojna na Ukrajine. Napriek tomu sú ženy naďalej nevyhnutne potrebné na zabezpečenie fungovania spoločnosti v čase vojny. **Všetky reakcie EÚ na vojny a konflikty preto musia zahŕňať rozmer rodovej rovnosti.**

NAŠE VÝZVY EURÓPSKEJ ÚNII:

- V plnom rozsahu implementovať rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 a celý program týkajúci sa žien, mieru a bezpečnosti;
- Podporovať a rozpočtovať kultúru mieru v strednodobom až dlhodobom horizonte;
- Zabezpečiť, aby organizácie pre práva žien a ženy boli zahrnuté do rozhodovacích procesov (mierové rokovania, obnova a budovanie mieru atď.);
- Vykonávať rodový audit/hodnotenie programov a politik v oblasti obnovy s cieľom posúdiť vplyv na rodovú rovnosť a práva žien a vykonávať ich účinné monitorovanie.

NAŠE VÝZVY ČLENSKÝM ŠTÁTOM EÚ:

- Rozvíjať špecializované podporné služby pre všetky ženy a dievčatá vysídlené v dôsledku vojny vrátane všeobecného prístupu k právnym, lekárske a psychosociálnym službám, ako aj službám v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia, ktoré sú plne dostupné a prispôbené ženám so zdravotným postihnutím, starším ženám a ženám a dievčatám z rôznych kultúrnych a jazykových prostredí;
- Zabezpečiť, aby podporné služby pre migrujúce ženy a dievčatá poskytoval špeciálne vyškolený personál, najmä v oblasti násillia páchaného na ženách a dievčatách a sexuálneho vykorisťovania.

Viac informácií

ZABEZPEČENIE TOHO, ABY BOLÍ ŽENY NEODDELITELNOU SÚČASŤOU ZELENEJ TRANSFORMÁCIE

Prelínanie rodových, etnických a rasových faktorov, ako aj faktorov zdravotného postihnutia a globálnych sociálnych nerovností robí zo zmeny klímy **feministický problém**. Ženy sú neúmerne zasiahnuté dôsledkami klimatickej krízy a zároveň sú **silnými aktérkami environmentálnej zmeny**, a preto musia byť plne zapojené do zelenej transformácie.

NAŠE VÝZVY EURÓPSKEJ ÚNII:

- Systematicky uplatňovať hľadisko rodovej rovnosti a prijať prierezový prístup pri tvorbe politik a právnych predpisov v oblasti klímy;
- Uplatňovať rodové rozpočtovanie v oblasti klímy a udržateľného financovania.

NAŠE VÝZVY ČLENSKÝM ŠTÁTOM EÚ:

- Zvýšiť zastúpenie žien v rozhodovaní v miestnej správe a na ministerstvách, ktoré sa zaoberajú klímou;
- Aktívne predchádzať stupňovaniu energetickej chudoby, ktorá neúmerne postihuje ženy;
- Využiť príležitosť zelenej transformácie na riešenie rodových rozdielov v odmeňovaní, zamestnanosti, dlhodobých zárobkoch a dôchodkoch a zaručiť ekonomickú nezávislosť žien;
- V plnej miere implementovať dohodnuté závery Komisie pre postavenie žien o ženách, rode a klíme (E/CN.6/2022/L.7).²¹

Viac informácií

POZNÁMKY

1 Fundamental Rights Agency, Violence against women: an EU-wide survey, 2014:

https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf

2 EIGE 2022 Gender Equality Index

3 <https://www.equalpayday.be/europa/>

4 EIGE 2022 Gender Equality Index

5 <https://www.euractiv.com/section/health-consumers/news/polands-de-facto-abortion-ban-risks-lives-says-mep/>

6 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=INT%2FCEDAW%2FCOC%2FSVN%2F51818&Lang=en

7 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=INT%2FCEDAW%2FCOC%2FHUN%2F51815&Lang=en

8 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW%2FC%2FBEL%2FCO%2F8&Lang=en

9 <https://www.noustoutes.org/comprendre-les-chiffres/>

10 <https://eige.europa.eu/publications/improving-legal-responses-counter-femicide-european-union-perspectives-victims-and-professionals>

11 <https://www.womenlobby.org/EWL-unveils-a-new-factsheet-on-violence-against-women>

12 EIGE 2022 Gender Equality Index

13 https://www.enar-eu.org/wp-content/uploads/2019_06-Racial-diversity-EU-Parliament-elected-MEPs.pdf

14 EIGE 2021 Gender Equality Index 2021

15 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/equal-pay/gender-pay-gap-situation-eu_en

16 <https://www.equalpayday.be/europa/>

17 <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/policy-areas/economic-and-financial-affairs/economic-benefits-gender-equality>

18 EIGE. Economic Benefits of Gender Equality in the European Union Overall economic impacts of gender. Available here: <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/policy-areas/economic-and-financial-affairs/economic-benefits-gender-equality>

19 Fundamental Rights Agency, Violence against women: an EU-wide survey, 2014: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf

20 EUR-Lex - 52022DC0736 - EN - EUR-Lex (europa.eu)

21 <https://www.undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=E%2FCN.6%2F2022%2FL.7&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>

**POTVRDĚME SILNÚ POLITICKÚ VÔLU A VYČLEŇME
ZNAČNÉ ZDROJE NA SPLNENIE ZÁVÄZKOV EÚ V
OBLASTI ROVNOSTI MEDZI ŽENAMI A MUŽMI!**

POĎAKOVANIE

Európska ženská loby by rada ocenila príspevok svojich národných členských organizácií a srdečne ďakuje všetkým zástupkyňiam, ktoré si našli čas a poskytli sekretariátu Európskej ženskej loby svoje odborné znalosti a spätnú väzbu získanú na národnej úrovni, najmä pracovnej skupine Ženy v politike.

Redaktorky: Jérphine Andolfatto a Mirta Baselovic

Autorky príspevkov: Laura Kaun a Konstantina

Vardaramatou

Dizajn: Esther Rizo Casado

Prezidentka: Réka Sáfrány

Úradujúca generálna tajomníčka: Mary Collins

Táto správa bola financovaná Európskou úniou.

Obsah tejto správy je výlučnou

zodpovednosťou Európskej ženskej loby a nevyhnutne neodráža stanovisko Európskej únie.

Funded by
the European Union

O EURÓPSKEJ ŽENSKÉJ LOBY

Európska ženská loby bola založená v roku 1990 a je najväčšou európskou zastrešujúcou sieťou ženských združení zastupujúcou viac ako 2 000 organizácií v EÚ, ktoré spolu vedú kampaň za spoločnú víziu feministickej Európy. Európska ženská loby má členky v 26 členských štátoch EÚ, troch kandidátskych krajinách (Republika Severné Macedónsko, Srbsko, Turecko), na Islande a v Spojenom kráľovstve, ako aj v 17 celoeurópskych organizáciách zastupujúcich rôznorodosť žien a dievčat v Európe.

Spolu s našimi členkami sa snažíme ovplyvňovať širokú verejnosť a európske inštitúcie pri podpore ľudských práv žien a rovnosti medzi ženami a mužmi.

ĎALŠIE ZDROJE

Sken!

 @EuropeanWomen

 @europeanwomenlobby

 EuropeanWomen

**SKONCUJME NADOBRO S PATRIARCHÁLNYM SYSTÉMOM A POSTOJMI, KTORÉ
PODKOPÁVAJÚ DÔSTOJNOŠŤ VŠETKÝCH
ŽIEN A OHROZUJÚ ŽIVOTY ŽIEN A DIEVČAT!**

<https://www.womenlobby.org/>

European Women's Lobby, Jún 2023

EUROPEAN WOMEN'S
LOBBY
EUROPEEN DES FEMMES